

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо заходів з детінізації обігу товарів і послуг (реєстр. № 7142 від 19 січня 2018 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо заходів з детінізації обігу товарів і послуг (реєстр. № 7142 від 19 січня 2018 року), поданий народними депутатами України Фроловим М.О. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є детінізація окремих галузей економіки України, а саме торговельної діяльності з продажу технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, лікарських засобів, ювелірних чи побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння та підакцизних товарів, тобто саме тих галузей, в яких здійснюється продаж товарів великого та середнього цінового сегменту, товарів, не віднесених до категорії «товарів першої необхідності» та товарів, які мають безпосередній вплив на життя та здоров'я населення.

Для досягнення цієї мети авторами Законопроекту пропонується внести ряд змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг».

В частині термінів:

- визначення понять оптової торгівлі та посередництва в оптовій торгівлі.

В частині податкових накладних:

- запровадження обов'язкової ідентифікації в податковій накладній суб'єкта господарювання – покупця (отримувача) товарів/послуг, який не є платником ПДВ, з метою надання можливості

відстеження руху товарів до конкретного суб'єкта господарювання та повноти сплати податку постачальниками-платниками ПДВ.

В частині спрощеної системи оподаткування:

- запровадження обов'язку наявності первинних документів на придбання товарів та ведення їх спрощеного обліку тільки тими суб'єктами спрощеної системи оподаткування 2 та 3 групи, які не звільнені від обов'язку застосування реєстраторів розрахункових операцій;

- запровадження положення про те, що не можуть бути суб'єктами спрощеної системи оподаткування фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які здійснюють оптову торгівлю ювелірними чи побутовими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння, лікарськими засобами (крім зазначених товарів власного виробництва) та технічно складними побутовими товарами, які підлягають гарантійному ремонту;

- запровадження обов'язку внесення до реєстру платників єдиного податку інформації про наявність чи відсутність власного виробництва вищевказаних товарів.

В частині застосування реєстраторів розрахункових операцій:

- запровадження обов'язку застосування реєстраторів розрахункових операцій, отримання первинних документів на придбані товари та здійснення їх спрощеного обліку за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, виключно для тих фізичних осіб-підприємців, які здебільшого використовуються з метою легалізації тіншового обігу технічно складних побутових товарів, ювелірних виробів високого цінового сегменту, лікарських засобів та підакцизних товарів;

- запровадження єдиного порядку оприбуткування отриманих товарів, встановлення єдиної форми обліку отриманих товарів (в Книзі обліку доходів та витрат) для суб'єктів спрощеної системи оподаткування, не звільнених від обов'язку застосування реєстраторів розрахункових операцій;

- підвищення відповідальності за порушення законодавства про застосування реєстраторів розрахункових операцій вдвічі та запровадження мінімального обсягу відповідальності без прив'язки до вартості товарів.

- уточнення окремих положень Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» щодо органу державної влади, який затверджує підзаконні акти з метою практичного застосування положень зазначеного Закону.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є демократичною, правовою державою, у якій визнається і діє принцип верховенства права; закони

та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України; держава забезпечує соціальну спрямованість економіки; усі суб'єкти права власності рівні перед законом; забезпечення економічної безпеки України є однією з найважливіших функцій держави; кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом (стаття 1, частина перша та друга статті 8, частина друга статті 6, частина четверта статті 13, частина перша статті 17, частина перша статті 67).

Обов'язок по сплаті податків і зборів, закріплений у Основному Законі України, деталізується податковим законодавством. Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства (абзац перший пункту 1.1 статті 1 Кодексу).

Відповідно до статті 2 Податкового кодексу України зміна положень цього Кодексу може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Кодексу.

При цьому, згідно Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (частина перша статті 9). Так, у статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 1952 року передбачено, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права. Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які, на її думку, є необхідними, зокрема, для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.

Відповідно до правової позиції Конституційного Суду України, викладеній у Рішенні № 2-рп/2005 від 24 березня 2005 року, встановлення системи оподаткування, податків і зборів, їх розмірів та порядку сплати є виключною прерогативою закону. При унормуванні цих суспільних відносин держава має право визначати механізми, які забезпечують платником належну сплату податків і зборів (абзац четвертий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності (частина перша та третя статті 42 Основного Закону України).

Згідно з преамбулою Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» цей Закон визначає правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та

представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 92 Конституції України виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки і збори, засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків.

Положення Законопроекту також узгоджуються зі змістом пунктів 7 та 8 частини першої статті 92 Основного Закону України, згідно з якими виключно законами України визначаються правовий режим власності, правові засади і гарантії підприємництва, правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання.

Відповідно до пункту 3 статті 116 Конституції України проведення податкової політики забезпечує Кабінет Міністрів України.

Керуючись наведеним, а також враховуючи те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), впровадження запропонованих Законопроектом змін належить до компетенції парламенту.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо заходів з детінізації обігу товарів і послуг (реєстр. № 7142 від 19 січня 2018 року), поданий народними депутатами України Фроловим М.О. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ